

DZIENNIK USTAW RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Londyn, dnia 15 grudnia 1953 r.

Nr 3

Część I.

DEKRETY PREZYDENTA RZECZYPOSPOLITEJ

- poz. 6 — z dnia 9 grudnia 1953 r. o zmianie dekretu Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 9 grudnia 1939 r. o powołaniu Rady Narodowej Rzeczypospolitej Polskiej ... str. 25
poz. 7 — z dnia 11 grudnia 1953 r. o sposobie powoływania członków Rady Rzeczypospolitej Polskiej ... str. 27
poz. 8 — z dnia 19 listopada 1953 r. o nadaniu praw państwowych szkół akademickich Szkole Nauk Politycznych i Społecznych ... str. 31

OBWIESZCZENIE PREZESA RADY MINISTRÓW

- poz. 9 — z dnia 10 grudnia 1953 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu dekretu Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 9 grudnia 1939 r. o powołaniu Rady Narodowej Rzeczypospolitej Polskiej ... str. 32

Część II.

DZIAŁ URZĘDOWY

- Zarządzenie Ministra dla Spraw Obywateli Polskich na Obczyźnie z dnia 17 listopada 1953 r. o zatwierdzeniu statutu Szkoły Nauk Politycznych i Społecznych ... str. 34.

Część I

6

DEKRET PREZYDENTA RZECZYPOSPOLITEJ

z dnia 9 grudnia 1953 r.

o zmianie dekretu Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 9 grudnia 1939 r. o powołaniu Rady Narodowej Rzeczypospolitej Polskiej

Na podstawie art. 79 ust. (2) Ustawy Konstytucyjnej stanowiącej co następuje:

Art. 1.

W dekrecie Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 9 grudnia 1939 r. o powołaniu Rady Narodowej Rzeczypospolitej Polskiej (Dz.U.R.P. Nr. 2 z 1951 r. poz. 4) wprowadza się zmiany następujące:

- 1) W tytule dekretu skreśla się wyraz „Narodowej“.
- 2) W art. 1 skreśla się wyraz „Narodową“.
- 3) Art. 2 otrzymuje brzmienie:
„(1) Prezydent Rzeczypospolitej zwołuje i rozwiązuje Radę oraz otwiera i zamyka jej sesje.

(2) Sesje zwyczajne Rady zwołuje Prezydent Rzeczypospolitej dwa razy do roku: w kwietniu i w październiku. Prezydent Rzeczypospolitej może w każdym czasie zwołać sesję nadzwyczajną, a uczyni to w ciągu dni czternastu na wniosek jej Prezydium lub 1/4 ogólnej liczby jej członków.“

4) Art. 3 otrzymuje brzmienie:

- „(1) Rada sprawuje kontrolę nad działalnością Rządu. W szczególności Rada:
- a) rozpatruje i uchwała wnioski w sprawach wnoszonych na jej sesje;
  - b) ustala swoje stanowisko w sprawie zasad gospodarki funduszami publicznymi;

- c) uchwała projekt budżetu zawierający całość wpływów i wydatków państwowych;
- d) zatwierdza warunki i upoważnia Rząd do zaciągania zobowiązań finansowych i przyjmowania świadczeń.
- (2) Rząd wnosi na sesję Rady projekty dekrety Prezydenta Rzeczypospolitej, projekt budżetu i zamknięcie rachunków państwowych z uwagami Najwyższej Izby Kontroli.
- (3) Rząd, przynajmniej dwa razy do roku, przedstawi Radzie wyniki swej działalności i swe zamierzenia na okres następny.
- (4) Rada określa swój stosunek do Rządu po przeprowadzeniu rozprawy nad sprawozdaniem Rządu. Rada może to uczynić w każdym czasie na wniosek 1/3 ogólnej liczby członków Rady.
- (5) Wnioski, określające stosunek Rady do Rządu, nie mogą być rozpatrywane przed daniem Rządowi możliwości złożenia wyjaśnień Radzie oraz nie mogą być głosowane na tym samym posiedzeniu, na którym zostały zgłoszone.
- 5) W art. 4 dodaje się ustęp (3) o następującym brzmieniu:
„(3) Członkowie Rady mogą kierować zapytania do Prezesa Rady Ministrów lub poszczególnych Ministrów. Prezes Rady Ministrów lub właściwy Minister udziela odpowiedzi najpóźniej w ciągu miesiąca od dnia zgłoszenia zapytania.“
- 6) W art. 5 wprowadza się zmiany następujące:
1) W ustępie (1) liczbę „120“ zastępuje się liczbą „176“ oraz skreśla się wyrazy „powołanych przez Prezydenta Rzeczypospolitej“.
2) W ustępie (3) skreśla się wyrazy „a do czasu wydania dekretu — Rada Ministrów“.
- 7) Dodaje się nowy art. 5a o następującym brzmieniu:
„(1) Członek Rady zamieszkały poza jej siedzibą może na okres danej sesji upoważnić jednego z członków Rady zamieszkałych w jej siedzibie do głosowania w jego imieniu. Upoważnienie to jest odwołalne.
(2) Członek Rady zamieszkały w jej siedzibie może przyjąć upoważnienie do głosowania tylko od jednego członka Rady zamieszkałego poza jej siedzibą.
(3) Prezydium Rady w warunkach, określonych w regulaminie Rady, może przeprowadzić głosowanie w sprawach szczególnego znaczenia wszystkich członków Rady, bez względu na miejsce ich zamieszkania w formie przesyłania przez nich odpowiedzi na postawione pytania.“
- 8) W art. 8 ust. (1) skreśla się wyrazy „przez Prezydenta Rzeczypospolitej“.
- 9) Dodaje się nowy art. 9a o następującym brzmieniu:
„Posiedzenia Rady są jawne. Rada na wniosek Prezydium lub Rządu może uchwalić tajność posiedzenia.“
- 10) Art. 13 otrzymuje brzmienie:
„Nie mogą być członkami Rady:
a) funkcjonariusze państwowi z wyjątkiem członków Rządu i podsekretarzy stanu;
b) Prezes Najwyższej Izby Kontroli i inni członkowie Kolegium Izby;
c) żołnierze w służbie czynnej.“
Dotychczasowy ustęp (2) art. 13 skreśla się.
- 11) Dodaje się nowy art. 13a o następującym brzmieniu:
„Członkowie Rządu, Generalny Inspektor PSZ, Prezes N.I.K., Szef Sztabu Głównego, Prezesi Głównej Komisji i Głównej Komisji Rewizyjnej Skarbu Narodowego, lub delegowani przez nich zastępcy, mogą brać udział w posiedzeniach Rady oraz w Komisjach i przemawiać poza kolejnością mówców.“
- 12) W art. 14 ust. (1) wyraz „dwa“ zastępuje się przez wyraz „trzy“
- 13) Dodaje się nowy art. 14a o następującym brzmieniu:
„(1) Członkowie Rady, przebywający poza krajem, w którym Rada ma swoją siedzibę, mogą utworzyć zespół strefowy Rady, jeżeli w danej strefie stale zamieszkuje co najmniej 4 członków Rady.
(2) Pierwsze posiedzenie zespołu zwoła właściwy terytorialnie przedstawiciel Rządu, który reprezentować będzie Rząd w stosunku do danego zespołu.
(3) Zespół rządzi się własnym regulaminem zatwierdzonym przez Radę.“
- 14) Dodaje się nowy art. 14b o następującym brzmieniu:
„(1) Zespół strefowy Rady ma prawo:
a) występować z wnioskami do Rady;
b) zwracać się za pośrednictwem Prezydium Rady o wyjaśnienia od Rządu;
c) składać oświadczenia w sprawach publicznych, w warunkach określonych w regulaminie Rady.“

(2) Wnioski zespołu będą rozpatrzone przez Radę najpóźniej na drugim posiedzeniu, licząc od daty otrzymania wniosku. Wnioski takie mogą być odesłane do odpowiedniej Komisji Rady.

(3) Rząd udzieli odpowiedzi na zapytanie zespołu za pośrednictwem Prezydium Rady najpóźniej w ciągu miesiąca, licząc od daty jego otrzymania.“

Art. 2.

Upoważnia się Prezesa Rady Ministrów do ogłoszenia jednolitego tekstu dekretu Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 9 grudnia 1939 r. o powołaniu Rady Narodowej Rzeczypospolitej Polskiej z uwzględnieniem

zmian, wynikających z treści dekretu niniejszego i nadaniem mu jednolitej numeracji artykułów.

Art. 3.

Wykonanie dekretu niniejszego porucza się Prezesowi Rady Ministrów.

Art. 4.

Dekret niniejszy wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Prezydent Rzeczypospolitej
(—) *August Zaleski*

Prezes Rady Ministrów
i Kier. Min. Sprawiedliwości
(—) *Roman Odzierżyński*

7

DEKRET PREZYDENTA RZECZYPOSPOLITEJ

z dnia 11 grudnia 1953 r.

o sposobie powoływania członków Rady Rzeczypospolitej Polskiej

Na podstawie art. 79 ust. (2) Ustawy Konstytucyjnej stanowiącej co następuje:

Art. 1.

(1) W wykonaniu postanowień art. 5 ust. (3) Dekretu Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 9 grudnia 1939 r. o powołaniu Rady Rzeczypospolitej Polskiej, w brzmieniu nadanym mu dekretem Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 9 grudnia 1953, ustala się następujący tryb powoływania członków tej Rady:

- a) 12 członków będzie powołanych przez Prezydenta Rzeczypospolitej ad personam;
- b) 6 członków będzie powołanych przez Prezydenta Rzeczypospolitej w porozumieniu z prawnymi reprezentacjami wyznań;
- c) 8 członków będzie powołanych przez Prezydenta Rzeczypospolitej spośród przedstawicieli zorganizowanego życia społecznego;
- d) 90 członków będzie wybranych w drodze wyborów powszechnych, równych, tajnych i bezpośrednich;
- e) 60 członków będzie wyznaczonych przez stronnictwa i ugrupowania polityczne.

(2) Za stronnictwa polityczne w rozumieniu niniejszego dekretu uważa się takie organizacje polityczne, które opierają swą działalność na statucie i programie podanym do wiadomości publicznej.

(3) Liczba członków Rady wyznaczonych przez stronnictwa i ugrupowania polityczne w kraju, w którym Rada ma swą siedzibę, nie może przekroczyć 40, zaś łączna liczba członków Rady powołanych z różnych tytułów przez Prezydenta Rzeczypospolitej — 18.

Art. 2.

(1) Obszar, na którym zamieszkują w większych skupieniach obywatele polscy na obczyźnie, dzieli się na 8 stref wyborczych. Sprawa przeprowadzenia wyborów wśród obywateli polskich, żyjących w rozproszeniu poza poniżej wymienionymi strefami, będzie unormowana odrębnie.

(2) Uwzględniając przy podziale mandatów między strefy liczbę obywateli polskich zamieszkujących poszczególne strefy, znaczenie polityczne stref oraz konieczność stworzenia zespołu, mogącego wykonywać stałą pracę w siedzibie władz Rzeczypospolitej, ustala się następujące strefy wyborcze i podział mandatów:

1) strefa Wielko-Brytyjska	... 26 mandatów
2) strefa Francuska	... 15 „
3) strefa Stanów Zjednoczonych	... 15 „
4) strefa Kanadyjska	... 9 „
5) strefa Australijska	... 9 „
6) strefa Beneluxu	... 6 „
7) strefa Niemiec Zachodnich	... 6 „
8) strefa Argentyny i Brazylii	... 4 „

(3) Do czasu wykonania wyborów w strefach, w których wybory się nie odbyły, Prezydent Rzeczypospolitej może powołać nie więcej niż 1/3 liczby członków Rady, przypadających z wyborów. Mandaty członków Rady, powołanych w tym trybie wygasną z chwilą przeprowadzenia wyborów w strefie, z której zostali powołani.

Art. 3.

(1) Każda strefa wyborcza może być podzielona na okręgi wyborcze.

(2) Podział wielko-brytyjskiej strefy wyborczej na okręgi wyborcze oraz liczbę mandatów, przypadającą na każdy okręg zawiera załącznik do niniejszego dekretu. Pozostałe 13 mandatów przypada na listy strefowe tej strefy.

(3) Podział stref wyborczych, poza strefą wielko-brytyjską, na okręgi wyborcze dokona Rada Ministrów, jeśli uzna, że dana strefa nie powinna stanowić jednego okręgu wyborczego. Rada Ministrów dokona jednocześnie podziału mandatów pomiędzy poszczególne okręgi wyborcze w danej strefie. Rada Ministrów może, zależnie od warunków miejscowych, albo zastosować system podziału mandatów, przyjęty dla strefy wielko-brytyjskiej, albo podzielić mandaty przypadające na daną strefę pomiędzy poszczególne okręgi wyborcze.

(4) Niezwłocznie po ukonstytuowaniu się Okręgowa Komisja Wyborcza dokona podziału swego okręgu na obwody.

Art. 4.

(1) Prezydent Rzeczypospolitej na wniosek Rady Ministrów zarządza wybory w poszczególnych strefach wyborczych.

(2) Rada Ministrów przedstawi Prezydentowi Rzeczypospolitej wniosek o zarządzanie wyborów w strefie, w której 500 obywateli uprawnionych do głosowania złoży odpowiednie żądanie do Prezesa Rady Ministrów. Wniosek o zarządzanie wyborów będzie przedstawiony Prezydentowi Rzeczypospolitej w ciągu 2 miesięcy od dnia doręczenia żądania o zarządzanie wyborów.

(3) Równocześnie z ogłoszeniem zarządzenia wyborów Rada Ministrów ogłosi kalendarz czynności wyborczych, określi dowody wystarczające dla stwierdzenia prawa wybierania i wybieralności i wyda pouczenie o trybie głosowania.

Art. 5.

(1) Prawo wybierania mają obywatele polscy, którzy w dniu zarządzenia wyborów w strefie wyborczej, w której zamieszkują, będą mieli ukończony 21 rok życia.

(2) Prawo wybieralności mają obywatele polscy zdolni do piastowania mandatu członka Rady, bez względu na miejsce zamieszkania, którzy w dniu ogłoszenia wyborów będą mieli ukończony 25 rok życia.

(3) Członkami Rady nie mogą być:

- a) osoby, które przebywając w wolnym świecie i zajmując czołowe stanowiska w polskim życiu publicznym, uznały uchwały dotyczące Polski, powzięte na konferencji przedstawicieli mocarstw w Jaltie w lutym 1945 r., względnie współdziałały w wykonywaniu

tych uchwał przez sprawowanie wybitnych stanowisk politycznych w administracji narzuconej Polsce przez Związek Sowiecki;

- b) osoby uzależnione od obcych rządów i instytucji, będących organami lub narzędziami tych rządów, przez pobieranie od nich świadczeń pieniężnych z tytułu swojej działalności lub pozycji politycznej.

Art. 6.

(1) Do przeprowadzenia wyborów będą ustanowione:

- a) Główna Komisja Wyborcza i Strefowe Komisje Wyborcze;
- b) Okręgowe Komisje Wyborcze;
- c) Obwodowe Komisje Wyborcze.

(2) Uchwały komisji wyborczych zapadają większością głosów; w razie równości głosów rozstrzyga głos przewodniczącego.

Art. 7.

(1) Najpóźniej w ciągu 21 dni po zakończeniu kadencji Rady, Prezydent Rzeczypospolitej na wniosek Rady Ministrów mianuje Główną Komisję Wyborczą w następującym składzie: Główny Komisarz Wyborczy, jego zastępca i trzech członków, przy czym pierwsi dwaj mogą być mianowani tylko spośród osób posiadających kwalifikacje sędziowskie. Do Głównej Komisji Wyborczej nie mogą wchodzić osoby należące do stronnictw i ugrupowań politycznych, ubiegających się o mandaty do Rady.

(2) Kadencja Głównej Komisji Wyborczej kończy się wraz z kadencją Rady, przy której tworzeniu Komisja została powołana.

(3) Wszelkie obwieszczenia i pisma Głównej Komisji Wyborczej podpisuje Główny Komisarz Wyborczy, który ponadto sprawuje nadzór nad czynnościami strefowych, okręgowych i obwodowych komisji wyborczych.

Art. 8.

(1) Strefowe, Okręgowe i Obwodowe Komisje Wyborcze składają się z przewodniczącego i przynajmniej dwóch członków.

(2) Strefowe i Okręgowe Komisje Wyborcze powołuje Główna Komisja Wyborcza. Zamiast powołania Strefowej Komisji Wyborczej, Główna Komisja Wyborcza może sama spełniać jej funkcje.

(3) Obwodowe Komisje Wyborcze są powoływane przez właściwe Okręgowe Komisje Wyborcze. Bezpośredni nadzór nad czynnościami Obwodowych Komisji Wyborczych wykonują przewodniczący właściwych Okręgowych Komisji Wyborczych.

(4) Strefowe, Okręgowe i Obwodowe Komisje Wyborcze rozwiązują się po dokonaniu swych czynności.

Art. 9.

(1) Kandydata lub listę kandydatów może zgłosić pisemnie co najmniej 25 wyborców w terminie 30 dni przed dniem głosowania.

(2) Lista nie może zawierać więcej kandydatów niż dwukrotna liczba mandatów przewidzianych dla danej strefy względnie okręgu.

(3) Kandydatura może być zgłoszona tylko za zgodą kandydata wyrażoną pisemnie.

(4) Ta sama kandydatura może być umieszczona na kilku listach.

(5) Kandydatem może być osoba zamieszkała poza strefą wyborczą, względnie poza okręgiem wyborczym, w którym została zgłoszona jej kandydatura.

(6) Kandydatów w okręgach zgłasza się do właściwej Okręgowej Komisji Wyborczej, zaś listy kandydatów na całą strefę — do Strefowej Komisji Wyborczej.

(7) Strefowa Komisja Wyborcza, względnie Okręgowa Komisja Wyborcza stwierdza ważnie zgłoszone kandydatury.

(8) Wraz ze zgłoszeniem kandydata zgłasza się następcę kandydata, który ma wejść na jego miejsce w przypadku utracenia przez niego mandatu członka Rady. Do następców kandydatów stosuje się odpowiednie przepisy odnoszące się do kandydatów.

Art. 10.

(1) Jednocześnie ze zgłoszeniem kandydatów lub list kandydatów mogą być zgłoszeni przez wyborców, zgłaszających kandydata lub listę kandydatów, ich pełnomocnicy do Strefowej względnie Okręgowej Komisji Wyborczej.

(2) Pełnomocnicy ci mogą wyznaczać w każdym czasie swoich mężów zaufania do Obwodowych Komisji Wyborczych.

(3) Pełnomocnicy i ich mężowie zaufania mają prawo brania udziału w posiedzeniach komisji wyborczych, wglądu w ich czynności, zabierania głosu, zgłaszania uwag do protokołu i podpisywania protokołu.

Art. 11.

(1) W strefie wielko-brytyjskiej wyborca głosuje przy pomocy dwu kart wyborczych, z których jedna jest biała a druga innego koloru. Biała karta zawiera nazwisko kandydata i jego następcy z danego okręgu wyborczego, na którego wyborca głosuje, karta kolorowa zawiera numer listy strefowej, na którą wyborca głosuje.

(2) W strefach wyborczych, w których część mandatów będzie podzielona między okręgi wyborcze, a

część zarezerwowana dla całej strefy, będzie zastosowany system głosowania przewidziany dla strefy wielko-brytyjskiej. W innych strefach wyborczych Rada Ministrów stosuje system głosowania najbar dziej odpowiedni dla warunków miejscowych.

(3) Karty wyborcze winny być wypełnione w taki sposób, by wola wyborcy wynikała z nich niedwuznacznie.

Art. 12.

(1) Głosowanie przeprowadza Obwodowa Komisja Wyborcza w godzinach ustalonych przez Okręgową Komisję Wyborczą i podanych do wiadomości publicznej.

(2) Obwodowa Komisja Wyborcza sprawdzi całość pieczęci na urnach i otworzy je natychmiast po zakończeniu głosowania. Przewodniczący Obwodowej Komisji Wyborczej przeliczy koperty złożone do urny i porówna ich liczbę z liczbą wyborców, którzy głosowali.

(3) Po dopełnieniu tej czynności nastąpi obliczenie głosów oddanych na każdego kandydata, względnie na listę kandydatów.

(4) Przebieg każdej czynności będzie zapisany w protokole podpisanym przez członków Komisji i mężów zaufania wyznaczonych przez pełnomocników kandydatów, względnie list kandydatów.

(5) Koperty, karty wyborcze oraz protokół, przewodniczący Obwodowej Komisji Wyborczej prześle niezwłocznie do właściwej Okręgowej Komisji Wyborczej.

Art. 13.

(1) Po zbadaniu protokółów i materiałów przesłanych przez Obwodowe Komisje Wyborcze, Okręgowa Komisja Wyborcza ustala liczbę głosów, oddanych na każdego kandydata, względnie na każdą listę strefową.

(2) Wybrany na członka Rady jest kandydat, na którego oddano w okręgu największą liczbę głosów. W razie równości głosów rozstrzyga losowanie.

(3) Okręgowa Komisja Wyborcza prześle do Głównej Komisji Wyborczej protokół ze swoich czynności niezwłocznie po zakończeniu obliczenia oddanych głosów.

(4) Strefowa Komisja Wyborcza ustala liczbę głosów oddanych na każdą listę strefową w obrębie całej strefy wyborczej.

(5) Strefowa Komisja Wyborcza dokona podziału mandatów z list strefowych przy zastosowaniu proporcjonalnego systemu De Hondta.

(6) W wypadku wybrania kandydata w dwu lub więcej okręgach, względnie z listy strefowej, winien on oświadczyć w terminie 14 dni od zawiadomienia go o wyniku wyborów jaki mandat przyjmuje. W razie braku takiego oświadczenia, Główna Komisja Wyborcza przyzna mandat z okręgu, w którym kandydat otrzymał największą liczbę głosów.

(7) Główny Komisarz Wyborczy ogłasza wyniki wyborów.

Art. 14.

(1) Pełnomocnik kandydata lub listy kandydatów może założyć umotywowany protest przeciwko wynikom wyborów w terminie 21 dni od dnia ogłoszenia wyników wyborów.

(2) Protest taki winien być skierowany do Rady, która dla rozpatrzenia go i powzięcia decyzji ostatecznej wyznaczy komisję złożoną z 5 najstarszych wiekiem członków Rady, mających wykształcenie prawnicze.

Art. 15.

Po decyzji Rady w sprawie mandatów, co do których założono protesty, Główny Komisarz Wyborczy wyda zlecenie Strefowym i Okręgowym Komisjom Wyborczym zniszczenia w trybie komisyjnym materiałów przekazanych przez Obwodowe Komisje Wyborcze.

Art. 16.

(1) Główna Komisja Wyborcza, uwzględniając warunki w danej strefie wyborczej, może dopuścić obok głosowania osobistego także głosowanie listowne.

(2) W takim wypadku Główna Komisja Wyborcza wyda przepisy, mające na celu zabezpieczenie prawidłowości i tajności głosowania listownego, przy czym przepisy przewidziane dla głosowania osobistego będą miały odpowiednie zastosowanie.

(3) Przepisy dotyczące głosowania listownego zawierają winny następujące zasady:

- a) głosowanie przeprowadza Okręgowa Komisja Wyborcza;
- b) okres czasu na głosowanie listowne nie może być dłuższy niż 14 dni;
- c) za datę głosowania uważa się datę stempla pocztowego;
- d) wyborca głosujący listownie podaje obok swego nazwiska, imienia, daty urodzenia i numeru dowodu osobistego (Certificate of Registration w Wielkiej Brytanii, bądź odpowiedni dokument w innych krajach) także przyczynę uzasadniającą niemożność osobistego oddania głosu w Obwodowej Komisji Wyborczej.

(4) Okręgowa Komisja Wyborcza oblicza głosy otrzymane w drodze listownej równocześnie z obliczaniem głosów nadesłanych przez Obwodowe Komisje Wyborcze.

Art. 17.

(1) Stronnictwa i ugrupowania polityczne zgłaszają na ręce Głównego Komisarza Wyborczego gotowość do wzięcia udziału w Radzie w ciągu 30 dni od zakończenia kadencji poprzedniej Rady.

(2) Podziału mandatów przypadających na stronnictwa i ugrupowania polityczne dokonują zainteresowane stronnictwa i ugrupowania w drodze porozumienia w ciągu 30 dni po upływie terminu przeznaczonego na zgłaszanie gotowości do wzięcia udziału w Radzie. O wyniku porozumienia stronnictwa i ugrupowania zawiadamiają Głównego Komisarza Wyborczego.

(3) W razie braku porozumienia między stronnictwami i ugrupowaniami politycznymi Główny Komisarz Wyborczy przedstawi sprawę sporne Główniej Komisji Rozjemczej do ostatecznego rozstrzygnięcia.

(4) Główną Komisję Rozjemczą powoła Prezydent Rzeczypospolitej w składzie trzech członków w ciągu 21 dni po zakończeniu kadencji Rady. Członkami Główniej Komisji Rozjemczej nie mogą być osoby, należące do stronnictw i ugrupowań politycznych, ubiegających się o mandaty do Rady.

Art. 18.

Główny Komisarz Wyborczy wystawia każdemu członkowi Rady list wierzitelny, zawierający stwierdzenie tytułu, na podstawie którego został członkiem Rady.

Art. 19.

W razie utraty mandatu lub śmierci członka Rady nastąpi obsadzenie opróżnionego miejsca w zależności od trybu w jakim został powołany członek Rady, który z niej ubył. W taki sposób nowego członka Rady bądź powoła Prezydent Rzeczypospolitej, bądź będzie on wyznaczony przez właściwe stronnictwo lub ugrupowanie polityczne, bądź w miejsce wybranego członka Rady, który z niej ubył, wejdzie jego następcą.

Art. 20.

Wykonanie niniejszego dekretu porucza się Prezesowi Rady Ministrów i właściwym Ministrom.

Art. 21.

Dekret niniejszy wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Prezydent Rzeczypospolitej
(—) *August Zaleski*

Prezes Rady Ministrów
i Kierownik Ministerstwa Sprawiedliwości
(—) *Roman Odzierzyński*

Minister Spraw Wewnętrznych
(—) *J. Hryniewski*

Minister Spraw Zagranicznych
(—) *M. Sokolowski*

Minister dla Spraw Obywateli Polskich na Obczyźnie
(—) *Zygmunt Rusinek*

Minister
(—) *H. Hanke*

Załącznik do art. 3 ust. (2) dekretu

PODZIAŁ STREFY WIELKOBRYTYJSKIEJ NA OKRĘGI

1 Okręg:	Szkocja		
2 Okręg:	Północna Anglia		
	hrabstwa: Northumberland		hrabstwa: Cornwallia
	County of Durham		Devon
	Cumberland		Somerset
	Westmorland		Gloucester
	Yorkshire – North Riding	8 Okręg:	wschodni „Midland“
	Yorkshire – East Riding		hrabstwa: Derby
3 Okręg:	Yorkshire — West Riding		Nottingham
4 Okręg:	Lancastershire bez rejonu Liverpool		Leicester
5 Okręg:	rejon Liverpool z Lancashire		Lincoln
	hrabstwa: Cheshire	9 Okręg:	północno-zachodnie Home Counties
	Shropshire		i wschodnia Anglia
	północna Walia		hrabstwa: Berkshire
	hrabstwa: Flint		Oxford
	Denbigh		Buckingham
	Caernarvon		Northampton
	Anglesey		Bedford
	Marioneth		Hertford
	Montgomery		Cambridge
6 Okręg:	zachodni „Midland“		Huntingdon
	hrabstwa: Stafford		Norfolk
	Warwick		Suffolk
	z Walii: Herefordshire	10 Okręg:	południowo-wschodnia Anglia
	Worcester		(Londyn)
	Radnorshire		hrabstwa: Essex
7 Okręg:	południowo-zachodnia Walia		Kent
	hrabstwa: Cardigan		Surrey
	Carmarthen		Sussex
	Pembroke		Hampshire
	Brecknock		Wiltshire
	Glamorgan		Dorset
	Monmouth	11 Okręg:	London County i Middlesex
	południowo-zachodnia Anglia		

Okręgi od 1 do 10 są okręgami jednomandatowymi.
Okręg 11 jest okręgiem trzymandatowym.

8

DEKRET PREZYDENTA RZECZYPOSPOLITEJ

z dnia 19 listopada 1953 r.

o nadaniu praw państwowych szkół akademickich Szkole Nauk Politycznych i Społecznych

Na podstawie art. 79 ust. (2) Ustawy Konstytucyjnej stanowią co następuje:

Art. 1.

Szkoła Nauk Politycznych i Społecznych w Londynie, istniejąca od 29 listopada 1948 r. i posiadająca statut w brzmieniu zatwierdzonym w dniu 17 listopada 1953 r. przez Ministra dla Spraw Obywateli Polskich na Obczyźnie, zostaje uznana za prywatną szkołę akademicką w rozumieniu ustawy o szkołach akademickich z dnia 15 marca 1933 r. (Dz. U. R. P. Nr. 1, poz. 6, z 1933 r.) i otrzymuje prawo nadawania niższych stopni naukowych wymienionych w tym statucie.

Art. 2.

Szkoła Nauk Politycznych i Społecznych otrzymuje prawo używania godła państwowego.

Art. 3.

Wykonanie niniejszego dekretu porucza się Ministrowi dla Spraw Obywateli Polskich na Obczyźnie.

Art. 4.

Dekret niniejszy wchodzi w życie z dniem ogłoszenia z mocą obowiązującą od dnia 29 listopada 1953 r.

Prezydent Rzeczypospolitej

(—) August Zaleski

Prezes Rady Ministrów
(—) Roman OdzierżyńskiMinister dla Spraw Obywateli Polskich na Obczyźnie
(—) Zygmunt Rusinek

9

OBWIESZCZENIE PREZESA RADY MINISTRÓW

z dnia 10 grudnia 1953 r.

w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu dekretu Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 9 grudnia 1939 r. o powołaniu Rady Narodowej Rzeczypospolitej Polskiej

Na podstawie art. 2. dekretu Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 9 grudnia 1953 r. o zmianie dekretu Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 9 grudnia 1939 r. o powołaniu Rady Narodowej Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. R. P. Nr. 2 poz. 4 z 1951 r.) oglašam jednolity tekst dekretu z dnia 9 grudnia 1939 r. z uwzględnieniem zmian wprowadzonych do dnia ogłoszenia załączonego jednolitego tekstu.

Prezes Rady Ministrów
(—) *Roman Odzierżyński*

Załącznik**DEKRET PREZYDENTA RZECZYPOSPOLITEJ**

z dnia 9 grudnia 1939 r.

o powołaniu Rady Rzeczypospolitej Polskiej

Na podstawie art. 79 ust. (2) Ustawy Konstytucyjnej stanowiącej co następuje:

Art. 1.

Na czas trwania okoliczności wywołanych wojną powołuję Radę Rzeczypospolitej Polskiej — jako organ opiniotwórczy Prezydenta Rzeczypospolitej i Rządu.

Art. 2.

(1) Prezydent Rzeczypospolitej zwołuje i rozwiązuje Radę oraz otwiera i zamyka jej sesję.

(2) Sesje zwyczajne Rady zwołuje Prezydent Rzeczypospolitej dwa razy do roku: w kwietniu i październiku. Prezydent Rzeczypospolitej może w każdym czasie zwołać sesję nadzwyczajną, a uczyni to w ciągu dni czterech na wniosek jej Prezydium lub 1/4 ogólnej liczby jej członków.

Art. 3.

(1) Rada sprawuje kontrolę nad działalnością Rządu. W szczególności Rada:

- a) rozpatruje i uchwała wnioski w sprawach wnoszonych na jej sesje;
- b) ustala swoje stanowisko w sprawie zasad gospodarki funduszami publicznymi;
- c) uchwała projekt budżetu zawierający całość wpływów i wydatków państwowych;

d) zatwierdza warunki i upoważnia Rząd do zaciągania zobowiązań finansowych i przyjmowania świadczeń.

(2) Rząd wnosi na sesje Rady projekty dekretów Prezydenta Rzeczypospolitej, projekt budżetu i zamknięcie rachunków państwowych z uwagami Najwyższej Izby Kontroli.

(3) Rząd, przynajmniej dwa razy do roku, przedstawi Radzie wyniki swej działalności i swe zamierzenia na okres następny.

(4) Rada określa swój stosunek do Rządu po przeprowadzeniu rozprawy nad sprawozdaniem Rządu. Rada może to uczynić w każdym czasie na wniosek 1/3 ogólnej liczby członków Rady.

(5) Wnioski, określające stosunek Rady do Rządu nie mogą być rozpatrywane przed daniem Rządowi możliwości złożenia wyjaśnień Radzie oraz nie mogą być głosowane na tym samym posiedzeniu, na którym zostały zgłoszone.

Art. 4.

(1) Rada może zwracać się do Rządu z wnioskami o wydanie aktów prawodawczych lub o wyjaśnienie stanowiska Rządu w sprawach, wiążących się z jego zadaniami oraz powoływać komisje, mające na celu zaznajomienie się z faktami, zawartymi w wyjaśnieniach Rządu.

(2) Rada może również z własnej inicjatywy składać oświadczenia w sprawach publicznych. Projekt oświadczenia będzie przesłany Rządowi nie później niż na siedem dni przed posiedzeniem Rady, na którym oświadczenie ma być uchwalone.

(3) Członkowie Rady mogą kierować zapytania do Prezesa Rady Ministrów lub poszczególnych Ministrów. Prezes Rady Ministrów lub właściwy Minister udziela odpowiedzi najpóźniej w ciągu miesiąca od dnia zgłoszenia zapytania.

Art. 5.

(1) Rada składa się co najmniej z 48 a najwyżej z 176 członków.

(2) Członkami Rady mogą być obywatele Rzeczypospolitej Polskiej mający ukończonych lat 25.

(3) Sposób powoływania członków Rady określa osobny dekret.

Art. 6.

(1) Członek Rady zamieszkały poza jej siedzibą może na okres danej sesji upoważnić jednego z członków Rady zamieszkałych w jej siedzibie do głosowania w jego imieniu. Upoważnienie to jest odwochalne.

(2) Członek Rady zamieszkały w jej siedzibie może przyjąć upoważnienie do głosowania tylko od jednego członka Rady zamieszkałego poza jej siedzibą.

(3) Prezydium Rady w warunkach, określonych w regulaminie Rady może przeprowadzić głosowanie w sprawach szczególnego znaczenia wszystkich członków Rady, bez względu na miejsce ich zamieszkania w formie przesyłania przez nich odpowiedzi na postawione pytania

Art. 7.

Członek traci mandat w przypadkach:

- a) zrzeczenia się przez członka Rady swego stanowiska,
- b) powołania członka Rady na jedno ze stanowisk przewidzianych w art. 15 dekretu niniejszego,
- c) orzeczenia Sądu Honorowego Rady, zatwierdzonego przez Radę, mocą którego członek Rady uznany został za niegodnego piastowania tego stanowiska.

Art. 8.

Siedzibą Rady jest siedziba Rządu. Rada może jednak odbywać posiedzenia również w innych miejscowościach na podstawie zarządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej wydanego na wniosek Prezesa Rady Ministrów.

Art. 9.

(1) Rada będzie zwołana na pierwsze posiedzenie w nowej kadencji nie później niż 30-go dnia po powołaniu pierwszych jej 48 członków.

(2) Rada wybierze na pierwszym posiedzeniu ze swego grona Prezesa, jednego lub więcej wiceprezesów oraz Sekretarza, którzy tworzą Prezydium Rady.

Art. 10.

Rada opracowuje regulamin dotyczący jej czynności. Regulamin ten wejdzie w życie po zatwierdzeniu go przez Prezydenta Rzeczypospolitej.

Art. 11.

Posiedzenia Rady są jawne. Rada na wniosek Prezydium lub Rządu może uchwalić tajność posiedzenia.

Art. 12.

Uchwały Rady zapadają zwykłą większością głosów, przy udziale przynajmniej jednej trzeciej ogólnej liczby członków stale przebywających w kraju, w którym Rada ma swoją siedzibę.

Art. 13.

Członkowie Rady składają na ręce Prezydenta Rzeczypospolitej przyrzeczenie zgodnego z sumieniem pełnienia swych obowiązków.

Art. 14.

(1) Członkowie Rady pełnią bezpłatnie swoje czynności związane z udziałem w posiedzeniach Rady i jej komisyj.

(2) Mogą oni w granicach sumy wyznaczonej na ten cel w budżecie państwowym otrzymywać zwrot kosztów wydatków wyłącznie za czynności członka Prezydium Rady bądź za inne czynności członka Rady zleczone im indywidualnie przez Radę lub jej Prezydium.

Art. 15.

Nie mogą być członkami Rady:

- a) funkcjonariusze państwowi z wyjątkiem członków Rządu i podsekretarzy stanu;
- b) Prezes Najwyższej Izby Kontroli i inni członkowie Kolegium Izby;
- c) żołnierze w służbie czynnej.

Art. 16.

Członkowie Rządu, Generalny Inspektor PSZ, Prezes N. I. K., Szef Sztabu Głównego, Prezesi Głównej Komisji i Głównej Komisji Rewizyjnej Skarbu Narodowego, lub delegowani przez nich zastępcy mogą brać udział w posiedzeniach Rady oraz w Komisjach i przemawiać poza kolejnością mówców.

Art. 17.

(1) Kadencja Rady trwa trzy lata, licząc od dnia otwarcia Rady.

(2) Prezydent Rzeczypospolitej może na wniosek Prezesa Rady Ministrów rozwiązać Radę przed upływem kadencji w umotywowanym zarządzeniu.

(3) Przerwa między kadencjami Rady nie może trwać dłużej niż 90 dni.

(4) Prezydium rozwiązanej Rady aż do ukonstytuowania się następnej Rady zachowuje prawo:

- a) reprezentowania Rady na zewnątrz i wykonywania jej budżetu,
- b) kontroli nad pracą Biura Rady.

Art. 18.

(1) Członkowie Rady, przebywający poza krajem, w którym Rada ma swoją siedzibę, mogą utworzyć zespół strefowy Rady, jeżeli w danej strefie stale zamieszkuje co najmniej 4 członków Rady.

(2) Pierwsze posiedzenie zespołu zwoła właściwy terytorialnie przedstawiciel Rządu, który reprezentować będzie Rząd w stosunku do danego zespołu.

(3) Zespół rządzi się własnym regulaminem zatwierdzonym przez Radę.

Art. 19.

(1) Zespół strefowy Rady ma prawo:

- a) występować z wnioskami do Rady;
- b) zwracać się za pośrednictwem Prezydium Rady o wyjaśnienia od Rządu;
- c) składać oświadczenia w sprawach publicznych, w warunkach określonych w regulaminie Rady.

(2) Wnioski zespołu będą rozpatrywane przez Radę najpóźniej na drugim posiedzeniu, licząc od daty otrzymania wniosku. Wnioski takie mogą być odesłane do odpowiedniej Komisji Rady.

(3) Rząd udzieli odpowiedzi na zapytanie zespołu za pośrednictwem Prezydium Rady najpóźniej w ciągu miesiąca, licząc od daty jego otrzymania.

Art. 20.

Wykonanie dekretu niniejszego porucza się Prezesowi Rady Ministrów.

Art. 21.

Dekret niniejszy wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Część II

DZIAŁ URZĘDOWY

Z A R Z A D Z E N I E

MINISTRA DLA SPRAW OBYWATELI POLSKICH NA OBCZYŻNIE

z dnia 17 listopada 1953 r.

o zatwierdzeniu Statutu Szkoły Nauk Politycznych i Społecznych

Na podstawie art. 54, ust. (4) ustawy z dnia 15 marca 1933 r. o szkołach akademickich (Dz. U. R. P. Nr. 1, poz. 6, z 1938 r.) zatwierdzam załączony Statut Szkoły Nauk Politycznych i Społecznych jako prywatnej jednowydziałowej Szkoły Akademickiej z siedzibą w Londynie.

Minister dla Spraw Obywateli Polskich
na Obczyźnie

(—) *Zygmunt Rusinek*

Załącznik

S T A T U T

SZKOŁY NAUK POLITYCZNYCH I SPOŁECZNYCH

1. Szkoła Nauk Politycznych i Społecznych (w dalszym ciągu niniejszego statutu oznaczona skrótem SNPS) jest prywatną jednowydziałową Szkołą akademicką z siedzibą w Londynie.
2. Zadaniem SNPS jest:
  - a) prowadzenie nauczania bezpośredniego i korespondencyjnego na poziomie akademickim

- w zakresie nauk politycznych, społecznych i ekonomicznych ze szczególnym uwzględnieniem zjawisk życia współczesnego;
- b) przygotowanie studentów do pracy publicznej i społecznej;
- c) organizowanie kursów specjalnych i wykładów w celu krzewienia wiedzy.

3. Językiem wykładowym Szkoły jest język polski. Rada Wydziałowa może zezwolić na wykładanie niektórych przedmiotów w innym języku.

WŁADZE SZKOŁY

RADA WYDZIAŁOWA

4. Rada Wydziałowa jest naczelną władzą uczelni w sprawach nauczania.
5. Rada Wydziałowa składa się z wykładowców w Szkole profesorów zwyczajnych, nadzwyczajnych i tytularnych oraz kierowników przedmiotów. W obradach Rady Wydziałowej bierze udział Przewodniczący Rady Naczelnej i Sekretarz Generalny SNPS.
6. Do Rady Wydziałowej należy:
  - a) powoływanie do grona nauczycielskiego Szkoły profesorów zwyczajnych, nadzwyczajnych i tytularnych oraz kierowników przedmiotów i stałych wykładowców;
  - b) stawianie wniosków Radzie Naczelnej o utworzenie nowych katedr;
  - c) troska o odpowiedni plan nauki i akademicki poziom studiów oraz o zdrowie moralne młodzieży;
  - d) ustalanie ogólnych wymagań egzaminacyjnych i powoływanie komisji do egzaminów na stopnie naukowe.
7. Uchwały Rady Wydziałowej nie mogą mieć skutku w razie sprzeciwu większości obecnych na zebraniu profesorów.
8. Posiedzenia Rady Wydziałowej zwołuje i przewodniczy im Dziekan lub Pro-Dzekan.
9. Rada Wydziałowa uchwała swój regulamin.
10. Rada Wydziałowa wybiera Dziekana i Pro-Dziekana na okres dwuletni spośród profesorów zwyczajnych i nadzwyczajnych zwykłą większością głosów obecnych. Ustępujący Dziekan i Pro-Dzekan mogą być ponownie wybrani.
11. Dziekan lub Pro-Dzekan w jego zastępstwie wykonywują władzę dyscyplinarną w stosunku do studentów Szkoły.
12. Dziekan zwołuje w miarę potrzeby zebrania ogółu wykładowców w celu rozważania spraw związanych z pedagogiczną działalnością Szkoły.

RADA NACZELNA

13. Rada Naczelna składa się:
  - a) z członków dotychczasowej Rady Naczelnej, działającej na podstawie Statutu SNPS z roku 1948;
  - b) z Dziekana i Pro-Dziekana;
  - c) z członków, których mają prawo delegować po jednym od każdej następującej instytucji: Polskie Towarzystwo Naukowe na Obczyźnie, Polski Uniwersytet na Obczyźnie, Instytut Badania Spraw Międzynarodowych, Instytut Badania Spraw Krajowych oraz Polski Instytut Bada-

14. Rada Naczelna ma prawo kooptacji z tym jednak, by ogólna ilość członków nie przekroczyła liczby 30 osób.
15. Co dwa lata ustępuje 1/4 członków Rady Naczelnej, wymienionych w § 13, ust. „a“ i w § 14, a na opróżnione miejsce Rada Naczelna wybiera nowych członków. Szczegóły postępowania określa regulamin Rady Naczelnej.
16. Do zakresu działania Rady Naczelnej należy w szczególności:
  - a) udzielanie Komitetowi Administracyjnemu Szkoły ogólnych dyrektyw organizacyjnych i finansowych oraz troska o zapewnienie Szkoły materialnych podstaw;
  - b) wybór na okres dwu lat Przewodniczącego Rady Naczelnej i jego zastępcy, Przewodniczącego Komitetu Administracyjnego, Sekretarza Generalnego SNPS oraz jednego członka Komitetu Administracyjnego;
  - c) pobieranie decyzji co do utworzenia nowych katedr na podstawie opinii Rady Wydziałowej;
  - d) ogólny nadzór nad działalnością finansową Szkoły oraz udzielanie corocznie Komitetowi Administracyjnemu absolutorium na wniosek Komisji Rewizyjnej;
  - e) uchwalanie budżetu na wniosek Komitetu Administracyjnego;
  - f) uchwalanie zmian Statutu Szkoły, za zgodą Rady Wydziałowej w sprawach jej kompetencji.
17. Rada Naczelna w imieniu Szkoły nabywa, obciąża i zbywa jej majątek nieruchomy oraz przyjmuje zapisy. Rada Naczelna powołuje w razie potrzeby trzech powierników dla załatwiania spraw majątkowych Szkoły w ramach miejscowych przepisów prawnych.
18. W skład Komisji Rewizyjnej wchodzi trzech członków oraz dwóch zastępców wybieranych przez Radę Naczelną.

KOMITET ADMINISTRACYJNY

19. Komitet Administracyjny składa się z Przewodniczącego, Sekretarza Generalnego SNPS, Dziekana lub w jego zastępstwie Pro-Dziekana, Przewodniczącego Rady Naczelnej, jednego członka wybieranego przez Radę Naczelną oraz jednego lub dwu członków kooptowanych w miarę potrzeby przez Komitet Administracyjny.
20. Do Komitetu Administracyjnego należy w szczególności:
  - a) wykonywanie uchwał Rady Wydziałowej i Rady Naczelnej;
  - b) nadzór nad ogólnym biegiem spraw Szkoły, utrzymywanie w tym celu jej stosunków na zewnątrz oraz przedstawianie Radzie Wydziałowej i Radzie Naczelnej wniosków, wynikających z potrzeb i warunków pracy Szkoły;
  - c) uchwalanie projektu budżetu Szkoły na wniosek Sekretarza Generalnego oraz zapewnianie wykonania budżetu uchwalonego przez Radę Naczelną;

- d) powoływanie i odwoływanie stałego pomocniczego personelu Szkoły na wniosek Sekretarza Generalnego.
21. Sekretarz Generalny SNPS prowadzi bieżącą administrację Szkoły w ramach budżetu oraz uchwał jej władz.

STUDIA I STUDENCI

22. Studia w SNPS dzielą się na studia podstawowe i studia specjalne.
23. Rok akademicki w uczelni i na studiach korespondencyjnych zawiera niemniej niż 30 tygodni szkolnych i dzieli się na dwa semestry.
24. Szkoła wydaje świadectwa częściowych studiów oraz dyplomy ukończenia SNPS. Ponadto Szkoła nadaje niższe stopnie naukowe: stopień kandydata i stopień magistra. Stopień kandydata otrzymuje się po ukończeniu studiów podstawowych. Stopień magistra otrzymuje dyplomant po ukończeniu dodatkowego studium magisterskiego.
25. Szkoła może zaliczyć studia odbyte poprzednio na innych wyższych uczelniach, celem przyznania stopnia kandydata lub magistra.
26. Szkoła może zakładać oddziały, sekcje oraz delegatury poza swą siedzibą. W oddziałach i sekcjach mogą być prowadzone systematyczne wykłady i ćwiczenia, zaliczane do studiów w SNPS, oraz przeprowadzane egzaminy.
27. Warunkiem przyjęcia studenta zwyczajnego jest posiadanie polskiego świadectwa dojrzałości lub równorzędnego świadectwa zagranicznego.
28. W Szkole studiować mogą studenci nadzwyczajni, t. j. osoby dopuszczone do studiów mimo braku warunków, wymaganych od studentów zwyczajnych, lub nie ubiegające się o zaliczenie w poczet studentów zwyczajnych. Rada Wydziałowa może zaliczyć studentowi jego studia odbyte w Szkole w charakterze studenta nadzwyczajnego.
29. Student zwyczajny ma obowiązek uczęszczania na wykłady, brania udziału w ćwiczeniach i składania egzaminów zgodnie z programem studiów. Osobne przepisy regulują studia korespondencyjne.
30. Wysokość i rodzaj opłat pobieranych od studentów ustala Komitet Administracyjny.